

Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

ADVIES BETREFFENDE HET FEDERAAL IMPULSPROGRAMMA
'PLAN VOOR WETENSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING VAN EEN
BELEID GERICHT OP DUURZAME ONTWIKKELING'

ADVIES BETREFFENDE
HET FEDERAAL IMPULSPROGRAMMA
'PLAN VOOR WETENSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING VAN EEN
BELEID GERICHT OP DUURZAME ONTWIKKELING'

I. SITUERING

Het federaal impulsprogramma 'Duurzame Ontwikkeling' is bedoeld als antwoord op een internationale bevraging ontstaan uit de werkzaamheden van de Verenigde Naties, waarbij vele leden door een heroriëntering van hun socio-economische activiteiten een evenwicht nastreven naar hun leefomgeving toe. Ontwikkelde landen trachten een evenwicht te vinden tussen de economische, maatschappelijke en milieu-vereisten en streven naar een evenwichtig ontwikkelingsmodel dat beantwoordt aan de huidige behoeften zonder daarbij de mogelijkheden van de komende generaties te beperken.

Het impulsprogramma Duurzame Ontwikkeling is ingedeeld in drie luiken:

1. Thematische onderzoeksprogramma's: dit luik omvat voor het grootste deel een voortzetting van een aantal lopende programma's, waarbij de bijdrage van elk van deze programma's tot Duurzame Ontwikkeling wordt aangetoond;
2. Instrumenten;
3. Begeleidende en ondersteunende activiteiten: deze zijn bedoeld om het overleg te stimuleren en de informatie naar alle niveaus toe te bevorderen.

II. ADVIES

1. Algemeen

1.1. De VRWB onderschrijft het belang van een onderzoeksprogramma "Duurzame ontwikkeling" ter ondersteuning van het beleid. De korte termijn van de vraag om advies laat de VRWB niet toe om zich grondig te beraden over welke inhoudelijke invulling aan een dergelijk programma moet worden gegeven. Wel is de VRWB van mening dat de term "Duurzame Ontwikkeling" veel breder is dan de themata die in het voorliggende federaal programma aan bod komen.

1.2. De VRWB kan zich niet van de indruk ontdoen dat het voorliggende programma opgezet werd om lopende federale actieprogramma's te verlengen, aangevuld met een aantal themata die gekoppeld worden aan federale restbevoegdheden. Dit alles wordt voorgesteld onder de koepel van "Duurzame Ontwikkeling".

1.3. De VRWB wijst erop dat het voorliggend federaal impulsprogramma een bevestiging is van de VRWB-vaststelling, verwoord in zijn "Boodschap aan de nieuwe Vlaamse regering" van 30 mei 1995: "Bovendien is de federale staat slechts bevoegd voor een aantal restbevoegdheden, waarvoor evenwel belangrijke kredieten ter beschikking staan."

1.4. Voordat er een beslissing zou genomen worden om de lopende programma's te verlengen, pleit de VRWB ervoor dat een degelijke evaluatie van deze programma's zou worden uitgevoerd.

2. Federaal impulsprogramma "Duurzame Ontwikkeling"

De commissie Federale en Internationale Samenwerking (CFIS) van de VRWB heeft een inhoudelijke, doch door de korte voorbereidingstijd slechts een beperkte bespreking gewijd aan het federaal impulsprogramma "Duurzame ontwikkeling". Op basis hiervan heeft de CFIS de hierna volgende aanbevelingen voorbereid, die door de VRWB zijn goedgekeurd.

2.1. De VRWB wijst op het belang van het programma voor de Vlaamse onderzoekers, ondermeer om volgende redenen:

- excellente onderzoeksgroepen kunnen via dit programma onderzoek uitvoeren op hoog internationaal niveau en daarvoor erkenning krijgen;
- door de opgebouwde expertise krijgen de onderzoeksgroepen een vlottere integratie in internationaal opgezette onderzoeksprogramma's, niet alleen binnen Europa maar ook ver daarbuiten (NASA, IGBP, ...);
- dankzij de intussen aflopende impulsprogramma's m.b.t. deze domeinen (Global Change, Zeewetenschappen en Antarctica) werd de participatiegraad van de Vlaamse onderzoekers in de overeenstemmende specifieke programma's van het Vierde EU-Kaderprogramma gunstig beïnvloed.

2.2. De VRWB meent dat er moet gestreefd worden naar een verdeelsleutel N/F van 60/40 over het globale pakket (en niet per thematisch onderzoeksprogramma).

2.3. De VRWB oordeelt dat er voor alle onderzoeksprogramma's een openbare oproep tot het indienen van voorstellen dient te worden gelanceerd. De selectie van de voorstellen moet gebeuren op basis van wetenschappelijke kwaliteitscriteria door onafhankelijke, bij voorkeur buitenlandse, experts.

2.4. De VRWB stelt uitdrukkelijk dat, om de belangen van de Vlaamse onderzoeksgemeenschap te behartigen, de vertegenwoordiging van de Gemeenschappen en/of Gewesten in de verschillende begeleidingscomités in verhouding moet staan tot hun respectievelijke bevoegdheden inzake de thema's van de verschillende deelprogramma's.

In het begeleidingscomité van het deelprogramma 'Normen van voedingsprodukten', zoals voorgesteld in het document van de federale overheid, zetelen geen vertegenwoordigers van Gemeenschappen en/of Gewesten. Hoewel normering een federale bevoegdheid is, is de VRWB van mening dat, gezien de noodzakelijke interactie en informatieuitwisseling tussen de verschillende deelprogramma's, ook voor dit thematisch onderzoeksprogramma de betrokkenheid van Gemeenschappen en/of Gewesten noodzakelijk is.

2.5. De VRWB beklemtoont dat de begeleidingscomités een belangrijke rol moeten toebedeeld krijgen bij de opvolging, sturing en coördinatie van de respectievelijke onderzoeksprogramma's, en bij het eindadvies over de selectie van de projecten.

2.6. De VRWB drukt de noodzaak uit om één overkoepelend begeleidingscomité samen te stellen voor het gehele Plan, met een evenwichtige vertegenwoordiging van Gemeenschappen en Gewesten. Het is de taak van dit overkoepelend begeleidingscomité de interactie en informatieuitwisseling tussen de verschillende deelprogramma's te coördineren en te bevorderen met als doel te komen tot een geïntegreerd geheel.

2.7. Voor sommige impulsprogramma's (bvb. 'Zeewetenschappen' dat afloopt op 30 september 1996) wordt een krediet voorzien

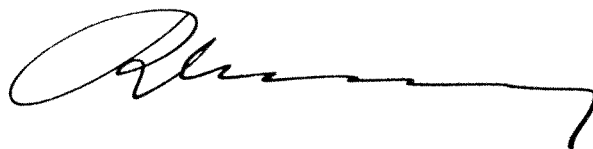
ter overbrugging van de periode tussen het aflopen van het huidige programma en het opstarten van het nieuwe programma ('Duurzaam beheer van de Noordzee' dat start op 1 januari 1997), voor andere programma's gebeurt dit niet ('Global Change', 'Transport en Mobiliteit').

De VRWB is er voorstander van alle lopende programma's te verlengen tot de start van de nieuwe programma's, dit om de noodzakelijke continuïteit in het onderzoek te waarborgen.

2.8. De VRWB waarschuwt ervoor dat er bij het opstellen van het samenwerkingsakkoord geen verbintenissen mogen worden vastgelegd die interfereren met de mogelijke herziening van de financieringswet in 1999.

Dr. ir. Elisabeth Monard
Secretaris

Prof. dr. Roger Dillemans
Voorzitter